

JUSTITIEOMBUDSMANNENS BEDÖMNING AV JÄV

I Sverige tillåts avancerat delikatessjäv när advokat, alt jurist, är part i mål. Släktskap till svågern erkänns som jäv men inte grannskap, gemensamma yrkesintressen, nära vänskap, att ha arbetat samman lång tid eller ett ömsesidigt yrkesmässigt beroendeförhållande.

Det är uppenbart för var och en att sådana förhållanden i praktiken ofta är högre grad av jäv än svågern. Det förmodas att den rättsröta vi upplever delvis har sin grund i alltför generösa jävsregler.

En följd av JO:s generositet blir kränkning av Regeringsformen 1 kap 9 §.

Jag yrkar att KU fastställer att JO inte skall acceptera så långtgående jäv som det som beskrivs i bilaga, samt att KU verkar för att bättre fastställa gränser för jäv. Därvid bör hänsyn tas till de olika förhållanden som råder i de tre storstadsområdena och svensk glesbygd därutöver.

LARS CORNELL
Fiskartorpsholmen, 59493 Lofta
0493-67074, laco@telia.com

Nedan några citat ur sommarens debatt som belyser problemet.

Det är avsaknaden av en rättsgranskande myndighet som fungerar, som gör att svenska domstolar har blivit en transportsträcka fram till Europadomstolen.

Mats Lönnerblad, skribent i finansrätt, DI 2000-08-03

Utskottet delar emellertid revisorernas uppfattning att det kan finnas skäl att överväga inrättandet av ett oberoende tillsynsorgan.

Justitieutskottets betänkande 1999/2000:JU11

Amnesty International kräver att ett helt oberoende organ ska genomföra denna utredning, ev med hjälp av experter från andra länder. Reportage

"God advokatsed" har hamnat i utförsbacke. I allt väsentligt fungerar vår rättsstat. Men det finns undantag. Det är om dessa undantag som debatten handlar.... Ribban måste läggas så högt att "Caesars hustru inte ens kan misstänkas".

Anette von Sydow, biträdande chefsåklagare, DI 2000-08-29.

... tvingas ägna sin tid åt juridiska förhandlingar i stället för åt företagande. Alla kan förvisso göra misstag, så även myndighetspersoner, men då ska inte andra behöva lida för det. Människor ska inte få behandlas så här av den stat som ska värna medborgarnas bästa... Människor och företag måste uppenbarligen skyddas mot stat och myndigheter i Sverige. Det är skrämmande.

Per Westerberg, Riksdagsman, DI 2000-08-22

Påståendet att domstolarna skulle visa advokater särskild hänsyn är en onödig oförsämdhet mot den svenska domarkåren.

Bo Ahlenius, vice ordf Sv Advokatsamfund, Nordvästra Skånes Tidningar 2000-06-13

Justitieombudsmännen

Box 16327
10326 Stockholm

ANMÄLAN OM DOMARJÄV

Klander mot lagmannen vid Västerås tingsrätt Per Kjellsson gällande jäv vid tingsrättens mål T 1113-96.

Lagmannen har förberett och handlagt målet och därigenom haft avgörande inflytande över val och bortval av domskäl samt domslut. Den fråga om 'lagstöd' på vilken domen kom att vila analyseras ej i domen vilket är uppseendeväckande. Dålig svenska i en doktrin utnyttjas för att pådyvla doktrinen en ståndpunkt som den ej har. Lagmannen är säkert mycket medveten om, att den domstol ej finns som vägrat särskild förvaltning enligt ÄktB 9:8 "... domstol skall ..." om advokaten inlämnat en sådan begäran.

Dessa förhållanden och fler tros vara följdverkan som jäv kan ha haft. Det har väckt jävsfrågan.

Svarande i målet är en vid domstolen under många år tjänstgörande advokat Lars Gombrii. Domare och vid domstolen verksamma advokater står i ömsesidigt beroendeförhållande till varandra.

Lagmannen har under lång tid tjänstgjort vid tingsrätten i Västerås redan innan han blev lagman. Det förhållandet har först nyligen blivit känt för kändesidan. Domare och i synnerhet lagmannen vid domstolen står genom yrket i ett ömsesidigt beroendeförhållande till svaranden. Domstolen är ofta beroende av advokat Gombrii för skilda uppdrag.

För domsagens renommé och allmänhetens förtroende för ortens rättsväsende kan det framstå som angeläget, att i dom ej fläcka advokatens goda rykte. Lagmannen kan ej undvika att påverkas av sådana omständigheter. Att advokaten är sekreterare i advokatsamfundets mellersta avdelning förstärker den situationen

Det finns i juristfacket en fiktion (*) om att jurister i sin utbildning uppfostras till att kunna bortse från ej objektiva omständigheter. Vi vet nu att det är omöjligt. Människor är olika och alla påverkas i någon mån subjektivt genom vänskap, kollegialitet, gemensam nytta, gemensamma värderingar mm. Kraven måste därför sättas mycket högt när en jurist eller advokat är part i ett mål. Det ömsesidiga beroendeförhållandet, kollegialiteten mm gör lagmannen jävig på ett sätt som troligen varit avgörande för domslutet.

Det har ej utretts om även andra omständigheter, föreningsverksamhet, umgänge, fritid mm föreligger.

Yrkande

Att JO skall utreda och fastställa lagman Per Kjellsson som jävig i målet.

Lars Cornell, Ostanvik 20. 59493 Gamleby, 0493-67074

() "Fiktion. Dikt, påhitt, inbillning. I vetenskapliga sammanhang är fiktion ett antagande som görs - trots att det är motsägelsefullt eller inte överensstämmer med verkligheten - med syftet att bemästra annars svår- eller olösliga uppgifter."*

Ett tydligt uttryck för kollegial solidaritet kom till uttryck då jag 1994 läste juridik i Västerås. En jurist, som ej var advokat, stödde uppfattningen att advokaten gjort ett skadeståndsgrundande misstag. När juristen fick höra advokatens namn ändrade han omedelbart åsikt, försökte få mig att inte föra fallet vidare och ville därefter inte tala om saken.

JO:s BESLUT 2000-03-14, Dnr 919-2000

.....

Vad Ni har anfört och vad som har kommit fram motiverar inte någon ytterligare åtgärd från min sida.

Beslut

Jag kommer inte att utreda Er anmälan ytterligare.

Claes Eklundh / Helén Törnqvist